

Råsvalen

ARBOGAÅNS VATTENSYSTEM

Sjötyp: Näringsfattig och humös

Sjöyta: 12,37 km²

Höjd över havet: 60,9 m

Maxdjup: 32,0 m

Medeldjup: 13,3 m

Omsättningstid: 0,40 år

Kommun: Lindsberg

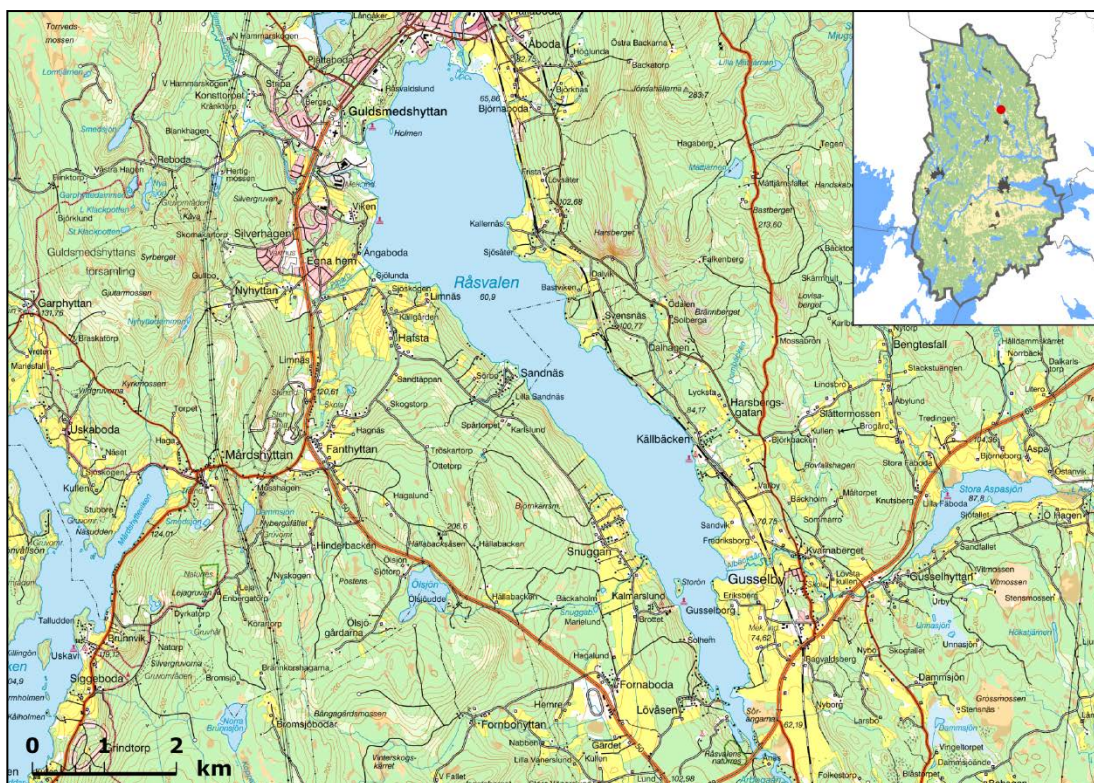
Vattendistrikt: Norra Östersjön

Terrängkartan: 11F SV

EU-id: SE661191-146638

Utloppskoordinater: 6611910, 1466380

Avrinningsområdets areal: 1100 km²

Råsvalen. © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Omgivningar

Råsvalen ingår i Arbogaåns vattensystem och är belägen söder om Storå och norr om Lindsberg. Sjöns största tillflöden är Storån i norr samt Hammarskogsån via Erika kanal i nordväst. Avrinningen sker via Arbogaån (Bottenån) i söder.

Norra delen av Råsvalen omges av ett glimmerrikt metavulkaniskt område. Söder om detta löper ett stråk med urkalksten. Hela sydvästra och södra sidan av sjön präglas av graniter. Vid utloppet finns en diabasgång. Östra sidan av sjön domineras från norr till söder av: graniter, pegmatiter och metavulkaniter som genomkorsas av en större diabasgång. Den dominerande jordarten är morän, som i sjöns omedelbara närhet överlagras av glaciala och postglaciala ler- och sandavsättningar. Vid Storåns utlopp i norr och Arbogaåns inlopp i söder finns isälvsediment.

Råsvalen är en långsträckt sjö som omges av ett varierande landskap. På östra och västra sidan finns stora barrskogsområden med betydande inslag av löv- och blandskog. Längre norr- och söderut finns stora områden med jordbruksmark. Ett område med våtmarker och sankängar finns i sydost. I sydväst finns ett parti med ängsgranskog med bäckraviner. I norr ligger tätorterna Storå och Guldsmedshyttan och i söder ligger Lindsberg. Kring övriga delar av sjön finns ytterligare en hel del permanent-

och fritidsbebyggelse samt rekreationsområden. I tabell 1 redovisas markanvändningen i Råsvalens avrinningsområde.

Tabell 1. Markanvändning i Råsvalens avrinningsområde, vars totala area är 1 100,18 km². Data från SMHI.

Markanvändning	Areal (km ²)	Markanvändning	Areal (km ²)
Skog	814,31	Annan öppen mark	22,46
Sankmark	38,26	Vatten	83,44
Jordbruksmark	38,33	Tätort	24,52
Hyggen	78,87	Annan koncentrerad bebyggelse	-

Djur och växter

Fisk

Råsvalen har inte nätprovfiskats men hyser enligt uppgifter från 1970-talet abborre, gädda, vitfisk, siklöja, gös och öring. Regnbåge utplanterades i sjön 1991, öring (finsk insjööring) 1986-91 och gös 1987. Tillflödet Hammarskogsån hyser en ursprunglig relativt storvuxen öringstam.

Bottenfauna

Sjöns bottenfauna undersöks vartannat år. Vid en sammanvägning av statusen av bottenfaunan 2012 är bedömningen att statusen är hög.

De glacialrelikta kräftdjuren reliktpungräka, *Mysis relicta*, och hoppkräftan *Limnocalanus macrurus* har också påträffats i Råsvalen.

Tillflödet Hammarskogsån hyser ett bestånd av flodpärlmussla som saknar reproduktion. Sannolik anledning till detta är låga tätheter av öring, en art som musslan är beroende av för sin reproduktion.

Växtplankton

Vartannat år analyseras sjöns sammansättning av växtplankton. Vid en sammanvägning av statusen av växtplanktonsamhället 2010 och 2012 är bedömningen att statusen är hög.

Växtlighet

Växtligheten i Råsvalen är måttligt utvecklad med undantag för vissa vikar där den är mer riklig. År 1972 noterades följande arter i sjön: vass, säv, sjöfräken, trådstart och gul näckros. Stränderna kantas i allmänhet av buskar och lövträd.

Övrigt djur- och växtliv

Dryg 15 sjöberoende fågelarter har observerats, bl.a. smålom, havsörn, svärta.

Vattenkvalitet

Råsvalen är en näringsfattig sjö på gränsen till måttligt näringsrik. Vattnet i sjön är betydligt brunfärgat och har ett neutralt pH. Buffertkapaciteten mot försurande ämnen är mycket god. Vid senaste undersökningen var kvicksilverhalten i gädda låg. I tabell 2 finns mer information om Råsvalens vattenkemi.

Tabell 2. Vattenkemidata från Råsvalen. Medelvärdena är baserade på provtagningar från åren 2012-2014 alternativt den senaste provtagningen. Färgade värden anger statusklassning, se [läsanvisningar](#).

Parameter	Medelvärde	Min-Maxvärde	Antal prov	Provtagningsår
pH	6,8*	6,4-7,2	16	2012-2014
Alkalinitet (mekv/l)	0,21	0,19-0,23	14	2012-2014
Siktdjup (m)	2,9	2,0-3,7	8	2012-2014
Absorbans (vid 420/5 nm)	0,16**	0,12-0,20	16	2012-2014
Totalfosfor (µg/l)	10	8-13	14	2012-2014
Totalkväve (µg/l)	439	332-559	14	2012-2014
Hg i gädda (mg/kg)	0,49	Medelvärde 5 fiskar		1993

*NV Handbok 2007: 4 och expertbedömning. **Motsvarar vattenfärg 80 mg Pt/l.

Statusbedömning

Sjöns ekologiska status har bedömts som *god*. Det är sammanvägningen av att det saknas fiskresultat och bottenfauna (bottenlevande djur) från litoralen (strandnära) samt genomförda biologiska och vattenkemiska analyser som varit avgörande för bedömningen. De allmänna förhållandena, som är en sammanvägning av klassificeringarna för näringsämnen (hög status) och försurning (hög status), har sammantaget hög status. Det förekommer vandringshinder i anslutning till vattenförekomsten.

Bedömningsgrunder i föreskrift har tillämpats. För mer information om bedömningen, se <http://www.viss.lst.se/Waters.aspx?waterEUID=SE661191-146638>.

Övervakningsprogram

Råsvalen övervakas inom den samordnade recipientkontrollen (SRK) för Arbogaån sedan 1974. Sjön ingår vissa år i det nationella programmet *Omdrevssjöar*. Mellan 1972-2005 ingick Råsvalen även i programmet *Riksinventering av sjöar och vattendrag*. Under badsäsongen övervakas kvaliteten på badvattnet vid badplatserna Sågaviken, Viken, Gusselby och Lövåsen.

Naturvårds- och friluftssintressen

Råsvalen är av stor betydelse för friluftslivet då den utnyttjas för rekreation, bad och fiske. Fritidsfisket i sjön förvaltas av Råsvalens Fiskevårdsområdesförening. Sjön är också en del av Arbogaåns norra kanotled. Runt Råsvalen finns många områden med värdefullt kulturlandskap. Råsvalens naturreservat är en artrik granskog sydväst om sjön.

Mänsklig påverkan

Råsvalen påverkas av diffusa utsläpp från jordbruksområdet i Storåns dalgång. Sjön är också recipient för enstaka bebyggelse i omgivningarna och hyser dessutom en fiskodling. Vid Hammarskogsåns utlopp i Råsvalen ligger ett gjuteri. Många mindre vägar leder ner till sjön. Nära sjöns östra strand går en järnväg.

Områdesskydd

Vid sjöns utlopp i sydväst ligger Råsvalens naturreservat som också är Natura 2000-område.

Referenser

[Arbogaåns vattenförbund](#).

[Artportalen](#).

Fiskenämnden i Örebro län, 1984. Skyddsvärda strömvatten ur fiskesympunkt inom Örebro län.

IVL Svenska Miljöinstitutet AB. [Kvicksilver i biota](#)

Lindesbergs kommun, 2005. Översiktsplan - samrådsupplaga.

Länsstyrelsen i Örebro län. [Djupkartor](#).

Länsstyrelsen i Örebro län, 1987. Vattenregister/sjöbeskrivning – Råsvalen. Dos nr 1800-122-597.

Länsstyrelsen i Örebro län, 1990. [Inventering av glacialrelikta kräftdjur i Örebro län 1987-88](#) av Björn Kinsten.
Publ. nr: 1990:5.

Länsstyrelsen i Örebro län, 2006. [Biotopkartering av värdefulla vattendrag i Örebro län](#). Publ. nr: 2006:32.

Naturvårdsverket, 2007. [Status, potential och kvalitetskrav för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszon. Bilaga A-Bedömningsgrunder för sjöar och vattendrag. Handbok 2007:4.](#)

SLU, [Vattenkemi- och biologiska data](#).

SMHI. [Svenskt vattenarkiv \(SVAR\)](#)

[VISS - VattenInformationssystem för Sverige](#). Nationell databas över svenska vattenförekomster.